

KVALITETSDEKLARATION

Markanvändningen i Sverige – Bebyggelsestruktur och byggnader

Ämnesområde

Miljö

Statistikområde

Markanvändning

Produktkod

MI0803

Referenstid

2023

Statistikens kvalitet	3
1 Relevans	3
1.1 Ändamål och informationsbehov	3
1.1.1 Statistikens ändamål	3
1.1.2 Statistikanvändares informationsbehov	3
1.2 Statistikens innehåll	3
1.2.1 Objekt och population	3
1.2.2 Variabler	4
1.2.3 Statistiska mått	4
1.2.4 Redovisningsgrupper	4
1.2.5 Referenstider	5
2 Tillförlitlighet	5
2.1 Tillförlitlighet totalt	5
2.2 Osäkerhetskällor	5
2.2.1 Urval	6
2.2.2 Ramtäckning	6
2.2.3 Mätning	6
2.2.4 Bortfall	8
2.2.5 Bearbetning	8
2.2.6 Modellantaganden	8
2.3 Preliminär statistik jämförd med slutlig	8
3 Aktualitet och punktlighet	8
3.1 Framställningstid	8
3.2 Frekvens	8
3.3 Punktlighet	9
4 Tillgänglighet och tydlighet	9
4.1 Tillgång till statistiken	9
4.2 Möjlighet till ytterligare statistik	9
4.3 Presentation	9
4.4 Dokumentation	9
5 Jämförbarhet och sam användbarhet	9
5.1 Jämförbarhet över tid	9
5.2 Jämförbarhet mellan grupper	10
5.3 Sam användbarhet i övrigt	10
5.4 Numerisk överensstämmelse	10
Allmänna uppgifter	10
A Klassificeringen Sveriges officiella statistik	10
B Sekretess och personuppgiftsbehandling	10
C Bevarande och gallring	10
D Uppgiftsskyldighet	10
E EU-reglering och internationell rapportering	10
F Historik	11
G Kontaktuppgifter	11

Statistikens kvalitet

1 Relevans

Statistiken redovisar uppgifter om byggnadsbeståndet i landet, så som antal byggnader fördelat efter olika typer av byggnader och byggnadsändamål, byggnadernas markyta samt bostadsbyggnadernas byggnadsår.

1.1 Ändamål och informationsbehov

1.1.1 Statistikens ändamål

Statistiken avser att beskriva byggnadsbeståndet i landet. Det primära syftet med statistiken var ursprungligen att ta fram underlag för att beräkna bebyggelsens areella fotavtryck, det vill säga den markyta som upptas av olika typer av byggnader. Med tiden har statistiken kommit att användas i ett bredare syfte.

Statistiken om byggnader utgör ett viktigt komplement till statistikområdet *Boende, byggande och bebyggelse* som i huvudsak fokuserar på bostäder, hyror och fastighetsstatistik.

Utvecklingen över tid är en viktig faktor i statistikens användning. Tidigare skedde redovisningen av statistiken med femårsintervall. På grund av stor efterfrågan på uppgifterna redovisar SCB från och med referensåret 2022 statistiken årligen.

1.1.2 Statistikanvändares informationsbehov

Uppgifterna utgör ett viktigt och efterfrågat kunskapsunderlag och används i många olika sammanhang som rör utredningar, analys eller fysisk planering.

SCB har även haft kontakt med användare inom olika delar av samhället, till exempel på Regeringskansliet, regioner, kommuner, företag, privatpersoner och media. Statistiken används också internt på SCB, inom statistikområdet Markanvändning.

1.2 Statistikens innehåll

Centrala målstorheter i undersökningen är antal *byggnader* och *byggnadsyta* redovisat efter byggnadsändamål och ålder.

Uppgifterna är fördelade på riket, län, kommun och Demografiska statistikområden (DeSO).

1.2.1 Objekt och population

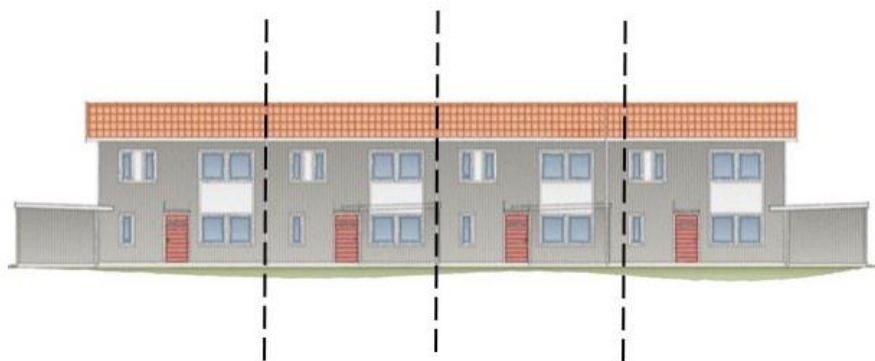
Målobjekt i undersökningen är *byggnad*.

Målobjektet *byggnad* tillhör målpopulationen *samtliga byggnader vid referensårets slut*. Målpopulationen överensstämmer helt med intressepopulationen.

Observationsobjekt utgörs av *registerbyggnad* som sammanfaller väl med målobjektet. Dock kan finnas en viss diskrepans mellan målobjektet *byggnad* och *registerbyggnad* då en och samma "fysiska" byggnadskropp kan indelas i

flera olika registerbyggnadsobjekt om byggnadskroppen går över flera olika fastigheter. Se principskiss nedan.

Figur 1. Principskiss för registerbyggnad. En och samma fysiska byggnadskropp indelas i flera registerbyggnader om byggnadskroppen delas av fastighetsgräns. Detta är vanligt förekommande när det gäller exempelvis radhus.

© Lantmäteriet

1.2.2 Variabler

Statistikens målvariabler är:

- Antal byggnader efter byggnadstyp och region
- Areal markyta efter byggnadstyp och region
- Antal bostadsbyggnader efter byggnadstyp och region
- Antal bostadsbyggnader efter ålder (10-års åldersintervall) och region

Målvariabler och observationsvariabler stämmer väl överens, eftersom de register som ligger till grund för statistiken är väl dokumenterade och strukturerade, vilket möjliggör flexibla uttag av data.

Intressevariabler är den statistik som efterfrågas av statistikens användare. Intressevariablerna sammanfaller i stort med målvariablerna.

1.2.3 Statistiska mått

Centrala målstorheter i undersökningen är antal *byggnader* och *byggnadsyta* redovisat efter byggnadsändamål och ålder.

1.2.4 Redovisningsgrupper

Variablerna innehåller följande värden:

Region

- Riket
- Län
- Kommun
- Demografiska statistikområden (DeSO)

Byggnadstyp

- Bostad
- Industri
- Samhällsfunktion

- Verksamhet
- Ekonomibyggnad
- Komplementbyggnad
- Övrig byggnad
- Okänt ändamål
- Totalt

Bostadsbyggnadstyp

- Småhus friliggande
- Småhus kedjehus
- Småhus flera lägenheter
- Småhus radhus
- Flerbostadshus
- Ospecificerat
- Totalt

Byggnadsår i åldersintervall

- -1920
- 1921-1930
- 1931-1940
- 1941-1950
- 1951-1960
- 1961-1970
- 1971-1980
- 1981-1990
- 1991-2000
- 2001-2010
- 2011-2020
- 2021-2030

1.2.5 Referenstider

Redovisningen avser helåret 2023.

2 Tillförlitlighet

2.1 Tillförlitlighet totalt

Tillförlitligheten totalt bedöms vara godtagbar. Statistiken baseras helt på registerbaserade data. Urvals- och skattningsfel förekommer därför inte. De register som ligger till grund för statistiken är väl dokumenterade av Lantmäteriet och SCB. SCB bedömer att statistiken lyckas beskriva målpopulationerna väl.

Under första kvartalet av 2020 började covid-19 spridas i Sverige och i världen. Det har inte påverkat statistikens kvalitet inom produkt MI0803 Markanvändningen i Sverige – Bebyggelsestruktur och byggnader.

2.2 Osäkerhetskällor

Den största osäkerhetskällan bedöms vara att indata innehåller fel eller saknade värden. Framförallt handlar det om hur ajourhållningen av registret

går till samt hur kodning av byggnadsändamål görs. Dessa osäkerhetskällor beskrivs mer ingående nedan.

2.2.1 Urval

Denna källa bidrar inte till osäkerhet i statistiken, eftersom urval inte görs.

2.2.2 Ramtäckning

Ram och rampopulation är identiska. Alla byggnader enligt Fastighetsregistrets byggnadsdel omfattas av undersökningen. Då ramtäckningen är perfekt är utgör den inte en källa till den totala osäkerheten.

Fastighetsregistrets byggnadsdel uppdateras löpande genom en kombination av registrering av kommuner och av Lantmäteriet själva. Registrering av nyuppförda byggnader kan släpa efter. Beroende på nivån på avtalen mellan kommuner och Lantmäteriet kommer data in med olika intermitten. Vissa kommuner registrerar data närmast i realtid medan andra skickar in uppgifter årligen eller vid ett fåtal tidpunkter under året. Lantmäteriets registreringar baseras på flygbildstolkning och följer ett fastlagt bildförsörjningsprogram. Byggnadsdata kan därför komma in i "sjök". Sammantaget gör detta att det finns en viss undertäckning av byggnader i Fastighetsregistrets byggnadsdel.

Övertäckning förekommer i de fall en byggnad har rivits utan att byggnadsstatusen har ändrats i registret. Övertäckningen bidrar dock ytterst marginellt till osäkerheten.

2.2.3 Mätning

Mätfel kan uppstå om det finns en skillnad mellan uppmätt värde och sant värde. Statistiken bygger endast på totalregister, vilket innebär att risken för mätfel på grund av skattningar inte förekommer.

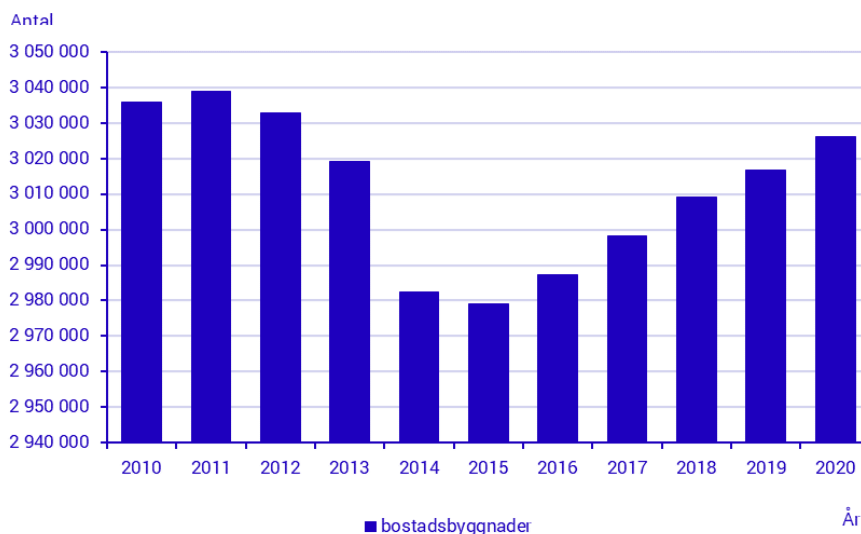
I den här undersökningen är kvaliteten på mätningarna i stället beroende av kvaliteten på de uppgifter som finns i indata.

Mätfel till följd av felaktiga uppgifter i registret förekommer p.g.a. felregistrering hos kommunerna eller hos Lantmäteriet. Den vanligaste typen av felregistrering är att ett felaktigt byggnadsändamål har registrerats, exempelvis att en industribyggnad har kodats som ekonomibyggnad. Fastighetsregistrets byggnadsdel har genomgått förändringar och kvalitetshöjningar över tid.

Den första kompletta versionen av Fastighetsregistrets byggnadsdel inrättades i början av år 2011. I samband med att lägenhetsregistret (som också är en del av Fastighetsregistret med koppling till byggnadsinformationen) infördes under perioden 2011-2014 skedde en omfattande genomgång och omkodning av många bostadsbyggnader. Med andra ord fanns inledningsvis en övertäckning av bostadsbyggnader i registret där vissa komplementbyggnader kodats som bostad.

Som en följd av den gradvisa kvalitetshöjningen av registret, minskade antalet bostadsbyggnader i registret under perioden 2010-2014 vilket illustreras i diagrammet (figur 2) nedan.

Figur 2. Antal bostadsbyggnader enligt Fastighetsregistrets byggnadsdel 2010-2020 (observera att skalan i diagrammet är bruten)

För att förbättra kvaliteten i statistiken har SCB i samband med produktionsomgången 2023 genomfört en omkodning av byggnader i registret. I korthet har metoden gått ut på att påföra ändamålskoder från den dagsaktuella versionen av Fastighetsregistrets byggnadsdel (2023-05-15) på historiska versioner av registret (2011-06-30-2023-01-01).

Följande regler har tillämpats:

- Samtliga byggnader i de historiska registerversionerna med ändamålskod = *bostad* (Typbebygg = 1) som i registret 2023-05-15 har annan ändamålskod (Typbebygg = 2, 3, 4, 5 eller 6) har fått ändamålskod (Typbebygg) enligt registret 2023-05-15.
- Samtliga byggnader i de historiska registerversionerna med ändamålskod <> *bostad* (Typbebygg = 2, 3, 4, 5 eller 6) och som saknar en förfinad ändamålskod (Byggtyp = 99 eller Byggtyp IS NULL) som i registret 2023-05-15 har ändamålskod *bostad* (Typbebygg = 1) har fått ändamålskod (Typbebygg) enligt registret 2023-05-15.

Som mest omfattar omkodningen drygt 100 000 byggnader i den äldsta registerversionen (2011). Därefter minskar antalet byggnader som kodats om ju närmare dagsaktuell version av registret den historiska registerversionen ligger. Omkodningen ger en avsevärd förbättring av statistikens kvalitet, framförallt med avseende på jämförbarheten över tid.

Förutom bostadsbyggnader är det också väl känt att vissa andra byggnadsändamål är underrepresenterade i materialet. Byggnadsändamålet *ekonomibyggnad* används i begränsad omfattning. De flesta ekonomibyggnader är i stället kodade som *komplementbyggnader*. Antalet ekonomibyggnader i statistiken är därför kraftigt underskattat.

Osäkerhetskällan bedöms bidra förhållandevis mycket till den totala osäkerheten men kan också sägas ha minskat avsevärt genom omkodningen av byggnader över tid.

2.2.4 Bortfall

Bortfall förekommer i de fall en byggnad inte har inrapporterats och registrerats till Fastighetsregistrets byggnadsdel. Detta förekommer i viss omfattning. Om beskrivits under mätning finns en eftersläpning i inflödet av data vilket kan göra att en byggnad registreras i efterhand. Bortfallet i sådana fall leder till att byggnader förskjuts i tid (de redovisas vid nästkommande referenstidpunkt).

Bortfallet utgör dock ett mindre problem än felkodning av byggnader. Med andra ord så finns merparten av byggnaderna i registret men de kan vara felaktigt eller ofullständigt kodade.

Osäkerhetskällan bedöms bidra förhållandevis lite till den totala osäkerheten.

2.2.5 Bearbetning

Osäkerhetskällan bedöms bidra i liten eller obefintlig omfattning till den totala osäkerheten.

2.2.6 Modellantaganden

Endast ett antagande görs i framtagande av statistiken som gäller byggår på bostadsbyggnader. Vissa bostadsbyggnader saknar byggår i Fastighetsregistrets byggnadsdel. För att förbättra täckningen av byggår på bostadsbyggnader imputerar SCB byggår med hjälp av fastighetstaxeringsregistret.

Byggnadsår är en egenskap som i fastighetstaxeringen sätts på värderingsenhetsnivå. En värderingsenhet motsvarar oftast en byggnad men så behöver inte alltid vara fallet. Om det t.ex. finns flera likvärdiga byggnader byggda samma år kan dessa tillsammans utgöra en värderingsenhet. När det finns flera värderingsenheter, med olika byggnadsår, på en taxeringsenhet tillhörande en fastighet går det inte att säga vilken byggnad som tillhör vilken värderingsenhet. Här väljs då byggnadsåret för den värderingsenhet som har störst bostadsyta, enligt antagandet att flest antal lägenheter på den fastigheten då får rätt byggnadsår.

Imputeringen av byggnadsår påverkar knappt 300 000 bostadsbyggnader.

Osäkerhetskällan bedöms bidra i liten eller obefintlig omfattning till den totala osäkerheten. Snarare bidrar antagandet till att minska osäkerheten i statistiken då kompletteringarna ger en mer heltäckande bild av bostadsbyggnadernas byggnadsår.

2.3 Preliminär statistik jämförd med slutlig

Endast slutlig statistik redovisas.

3 Aktualitet och punktlighet

3.1 Framställningstid

Framställningstiden är en vecka.

3.2 Frekvens

Från och med referensår 2022 görs en årlig uppdatering av statistiken, med publicering i slutet av året.

Tidigare redovisad statistik har uppdaterats intermittent.

3.3 Punktlighet

Publiceringen har aviserats i SCB:s publiceringskalender innan publiceringsdatum. Statistiken kunde publiceras med god punktlighet.

4 Tillgänglighet och tydlighet

4.1 Tillgång till statistiken

Resultatet från undersökningen presenteras i tre olika tabeller i SCB:s interaktiva tabellverktyg på SCB:s webbplats, även kallad Statistikdatabasen. Tabellerna visas under ingången *Miljö – Markanvändningen i Sverige – Bebyggelsestruktur och bostäder*.

4.2 Möjlighet till ytterligare statistik

För frågor och specialbearbetningar, kontakta produktansvarig. Se kontaktuppgifter på sista sidan.

4.3 Presentation

Statistiken presenteras i fem olika tabeller i SCB:s interaktiva tabellverktyg på SCB:s webbplats, även kallad Statistikdatabasen. Tabellerna visas under ingången *Miljö – Markanvändningen i Sverige – Bebyggelsestruktur och bostäder*. Tabellernas namn är:

- Byggnader, antal och markyta efter region och byggnadstyp
- Bostadsbyggnader efter region och byggnadstyp
- Bostadsbebyggelsens ålder efter region

4.4 Dokumentation

Framställningen av statistiken beskrivs i dokumentet *Statistikens framställning* (StaF). Statistikens kvalitet beskrivs i kvalitetsdeklarationen (detta dokument). Samtliga dokumentationer är tillgängliga på www.scb.se/MI0803, under rubriken *Dokumentation*.

5 Jämförbarhet och sammanvändbarhet

5.1 Jämförbarhet över tid

Jämförbarheten över tid är god på en generell nivå då samma källa (Fastighetsregistrets byggnadsdel) och beräkningsmetoder används från 2011 och framåt. Dock finns som beskrivits under avsnittet *mätning* viss osäkerhet vad gäller kodning av byggnadsändamål i registret, framför allt före 2015.

En direkt jämförelse av exempelvis antal bostadsbyggnader från 2011-2014 visar därför inledningsvis en överskattning av antalet bostadsbyggnader medan senare delen av tidsserien (2015-2022) av allt att döma visar en verklig ökning av antal bostadsbyggnader. Genom den omkodning och revidering av statistiken som gjorts 2023 har dock överskattningen av antalet bostadsbyggnader under perioden 2011-2014 kunnat korrigeras.

Under första kvartalet av 2020 började covid-19 spridas i Sverige och i världen. Pandemin påverkade samhället under resterande kalenderår 2020

och 2021. Pandemin bedöms dock inte ha påverkat statistiken i någon nämnvärd omfattning.

5.2 Jämförbarhet mellan grupper

Jämförbarheten mellan grupper inom statistiken är god.

5.3 Samanvändbarhet i övrigt

Sammanvändbarheten är god vad gäller annan statistik på läns- kommun- och DeSO-nivå.

5.4 Numerisk överensstämmelse

Delmängder kan summeras till totaler, både avseende regionala nivåer, typ av fastigheter och typ av vattenanslutning respektive avloppsanslutning.

Allmänna uppgifter

A Klassificeringen Sveriges officiella statistik

SCB:s statistik över strandnära markanvändning ingår i Sveriges officiella statistik (SOS). För den gäller särskilda regler för kvalitet och tillgänglighet, se lagen (2001:99¹) och förordningen (2001:100²) om den officiella statistiken samt Statistiska centralbyråns föreskrifter (SCB-FS 2016:17³) om kvalitet för den officiella statistiken.

B Sekretess och personuppgiftsbehandling

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400⁴).

C Bevarande och gallring

Ingen direktinsamling av data görs till denna undersökning. Statistiken bygger primärt på register upprättade hos andra myndigheter. Gallring av uppgifter är därför inte aktuellt för SCBs del.

Ett exemplar av samtliga trycksaker och elektroniska publikationer levereras till Kungliga biblioteket i form av pliktexemplar.

D Uppgiftsskyldighet

Uppgiftsskyldighet till denna statistik föreligger inte.

E EU-reglering och internationell rapportering

Ingen EU-reglering.

¹ http://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/lag-200199-om-den-officiella-statistiken_sfs-2001-99

² http://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/forordning-2001100-om-den-officiella_sfs-2001-100

³ <http://www.scb.se/Grupp/OmSCB/Verksamhet/Foreskrifter/Tillganglighet-SOS/SCB-FS-2016-17.pdf>

⁴ http://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/offentlighets--och-sekretesslag-2009400_sfs-2009-400

F Historik

Statistiken om bebyggelsestruktur och byggnader publicerades första gången 2013 i samband med att statistiken för produkten Markanvändningen i Sverige publicerades. SCB hade 2011 genom geodatasamverkan för första gången fått tillgång till hela Fastighetsregistrets byggnadsdel samt byggnadsinformationen från den dåvarande GSD-Fastighetskartan.

Det primära syftet med statistiken var ursprungligen att ta fram underlag för att beräkna bebyggelsens areella fotavtryck, det vill säga den markyta som upptas av olika typer av byggnader. Dock visade det sig ganska snart att statistiken efterfrågades och användes i ett bredare syfte. Den är efterfrågad och använd i många olika sammanhang som rör utredningar, analys eller fysisk planering.

Markanvändningen i Sverige är i sin helhet intermittent statistik som publiceras vart femte år. Vid publiceringen av 2015-års statistik släpptes även ny statistik om bebyggelsestruktur och byggnader. Då denna statistik är helt registerbaserad publicerades uppgifter för samtliga år mellan 2011 och 2015. Så gjordes även 2022 i samband med att Markanvändningen 2020 publicerades.

År 2022 beslutades att statistiken om *Bebyggelsestruktur och byggnader* skulle övergå till årlig publicering. Statistiken ingår fortfarande som en del av Markanvändningen i Sverige men med en tätare publicering. Detta för att tillgodose användarnas behov av snabbare statistik om byggnadsbeståndet.

G Kontaktuppgifter

Statistikansvarig myndighet	Statistiska centralbyrån, SCB
Kontaktinformation	Jerker Moström Linus Rispling Enheten Samhällsbyggnad och turism
E-post	mark.vatten.gis@scb.se
Telefon	010 479 40 00 (växel)